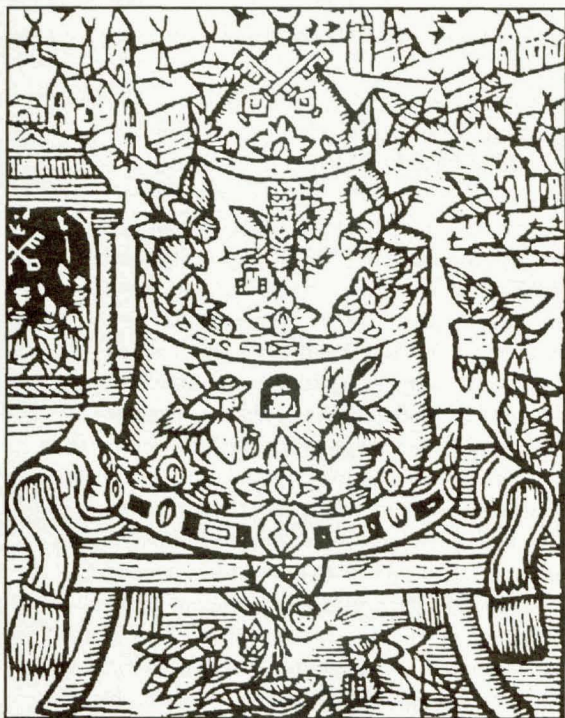

Tenen stolp als bijenkorf

Toon Brekelmans

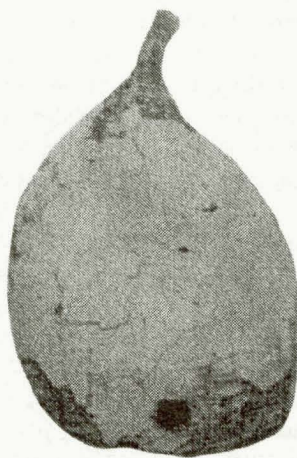
Er werden in de loop van de geschiedenis, zoals bekend, verschillende soorten bijenwoningen gebruikt. In de Latijnse literatuur van de klassieke oudheid en de Middeleeuwen is zonder meer sprake van een bijenvat (*vas apium*), waarmee een stuk holle boomstam, een aarden vat, een tenen stolp of een strokorf bedoeld kan zijn. In het Duits wordt de tenen stolp 'Rutenstülper' genoemd, vandaar ook onze benaming. Hij is immers als een mand uit tenen of twijgen gevlochten. We hebben over de vlechtechniek van deze bijenwoning geen directe informatie gevonden, noch in de Latijnse, noch in de Middelnederlandse, noch in de latere literatuur. Toch is er indirect wel iets, namelijk een satirisch geschriftje van Philips van Marnix van St. Aldegonde van 1569: *Den Byencorf der H. Roomsche Kercke*. Hierin worden de wantoestanden van de rooms-katholieke kerk aan de kaak gesteld.

Titelplaat van 'Den Byencorf der H. Roomsche Kercke'

Marnix van St. Aldegonde werd geboren te Brussel in 1540 en overleed te Leiden in 1598. Hij was een voorvechter van de reformatie en aan hem wordt *Wilhelmus* toegeschreven. Bij het schrijven van zijn

satire moet hij zeker een oud bijenboek gebruikt hebben dat ons niet bekend is. Uit zijn geschriftje kunnen we het vlechten van een bijenkorf, de tenen stolp, afleiden:

Oude bijenkorf (Tenen stolp), Museum te Nasice, Kroatië

'Den byencorf dan, daer onse byen in woonen, swermen en hare honich maecken, wordt met taye ende stercke horden (staken) ende teenenonder een ghevlochten. Dese horden alsoo ghevlochten, moet men noch tot meerder dichticheyt daer over een clevende mortelplaester trecken, ghemaect van oude puyne oft kalckscherven wel cleyn tot pulver gestooten, met ghecapt stroy. Ghy moeght hier in oock wat jodenlijms oft bitumen vermenghen, welck is een seer taye clevende materie. Hier mede sult ghy een alsoo stercke mortel hebben, dat het met gheene hitte der sonne, noch natticheyt des reghens weycken noch splijten sal. De maeckers van dese byencorven, die wat schoons in de ooghen willen hebben, die maecken daerenboven noch sneeuw Witte gypsus oft plaestinghe, die met een witquispel oft quast over de corven wordt gestreecken ende maecken daer op allerley lustighe figuren ende beeldekens; want dat is schoon ende lieffelijck in de ooghe, ende maeckt datter de byekens dies te liever in comen.'

Interessant is dat zo'n bepleisterde tenen stolp soms werd witgekalkt om er fraaie figuren op te schilderen. Of de bijen er dan liever inkomen, valt te betwijfelen. Jammer genoeg hebben we zo'n versierde korf nog niet in de heemkundige musea kunnen ontdekken.